

«Άλλες θεωρίες έχουν γίνει αποδεκτές. [...] Ο Δαρβίνος παραμένει αντικείμενο σκανδαλισμού και σήμ ...

Media: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 65,71 **Published at:** 12-05-2024
Author: **Surface:** 691.27 cm² **Circulation:** 32170
Subjects:

«Άλλες θεωρίες έχουν γίνει αποδεκτές. [...] Ο Δαρβίνος παραμένει αντικείμενο σκανδαλισμού και σήμερα»

ΔΕΚΑΤΡΙΑ ΔΟΚΙΜΙΑ ΓΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ
ΚΑΙ ΥΠΑΡΞΙΑΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΙΚΟ ΔΗΜΟΥ

ΣΕΛ. 17

ΔΟΚΙΜΙΟ

BIBLIA

Στην πιο πρόσφατη συλλογή γραπτών του ο Νίκος Δήμου διατυπώνει ένα ευρύ φάσμα προβληματισμών με αιχμηρότητα και οξύνοια

Διαχρονικές αγωνίες

Του Γρηγόρη Μπέκου

Ο Νίκος Δήμου, πολυοκίδης συγγραφέας, πλησιάζει πια τα ενενήντα του χρόνια. Στις αρχές της Μεταπολίτευσης, με την έκδοση του βιβλίου του *Η δυστυχία τού να είσαι Έλληνας*, όχι μόνο έγινε ευρύτερα γνωστός (αποκτώντας κυρίως αντιπάλους, μικρότερης ή μεγαλύτερης κλίμακας), αλλά άρχισε να διαμορφώνει και έναν *διακριτό* λόγο που, όπως κι αν τον δούμε, σίγουρα δεν τον σήκωνε η περιρρέουσα ατμόσφαιρα (κοινωνική, πολιτική και ιδεολογική) εκείνης της περιόδου. Διαβάζοντας κανείς την πιο πρόσφατη συλλογή γραπτών του με τίτλο *Η αντίσταση στον Δαρβίνο [και άλλα 13 ετερόδοξα κείμενα]* δεν μπορεί να μην αναρωτηθεί κατά πόσον παραμένει στο σημερινό πλαίσιο προκλητικός ή αρετικός ή, τέλος πάντων, αν εξακολουθεί να ανταποκρίνεται στα ποικίλα επίθετα (κολακευτικά ή ισοπεδωτικά, έχει σημασία η οπτική γωνία) που κατά καιρούς του έχουν αποδώσει. Ενα είναι βέβαιο, ότι ο Δήμου, ο οποίος αυτοπροσδιορίζεται ως «ορθολογιστής» και «φιλελεύθερος» και «βαθύτατα αντιεξουσιαστής», συνεχίζει να είναι ένας ενδιαφέρων παρατηρητής, ένας αιχμηρός σχολιαστής, οξύνοιος, περιέργος και συνε-

→
Ο Νίκος Δήμου συνεχίζει να είναι ένας αιχμηρός σχολιαστής, συνεπής με όσα πρεσβεύει

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ
Η αντίσταση στον Δαρβίνο [και άλλα 13 ετερόδοξα κείμενα]

Εκδόσεις Πατάκη,
2024, σελ. 232, τιμή
12,20 ευρώ

πής με τα όσα (πρέσβευε και) πρεσβεύει. Σπεύδουμε στο σημείο αυτό να δώσουμε ένα παράδειγμα τέτοιας *θετικής* συνέπειας. Αναφερόμαστε στο κείμενο «Είκοσι αλήθειες για το ψέμα του λαϊκισμού», κείμενο γραμμένο το 1995, πριν από σχεδόν μια τριακονταετία, όπου ανατέμνει το φαινόμενο και υποδεικνύει διεξοδικά

τρόπους (πρακτικούς και ουσιαστικούς) ανίχνευσής του.

Εν προκειμένω, η ματιά του Δήμου, δοσμένη σταθερά μέσα από ένα σαρκαστικό αλλά και μεσο ύφος, αποδεικνύεται διεισδυτική και έγκυρη (και δύναται να καταστεί ενοχλητική για κάθε πολιτική πλευρά). Το θέμα είναι ότι τότε ο Δή-

μου ίσως να φάνταζε για την πλατιά μάζα «εκτός τόπου και χρόνου», «παράξενος», «κουλτουριάρης» ή «ελπιτιστής», ενώ τώρα, ιδίως μετά τις πρόσφατες, απανωτές και επίπονες κρίσεις στην Ελλάδα, κρίσεις που ανέτρεψαν ή ανακαθόρισαν αντιλήψεις, ο Δήμου πάντοτε, ακόμα κι αν δεν αγγίζει ακριβώς τη σφαίρα του αυτονότου, ασφαλώς, απευθύνεται σε εντυπωσιακά περισσότερα (και πιο προσηνημένα) αφτιά.

Κοντολογίς, από την άποψη μιας πολιτισμικής υποδοχής, τα πράγματα έχουν αλλάξει γενικά, ουνεπώς και η υποδοχή του έχει αναπόφευκτα αλλάξει. Αραγε τον παρηγορεί καθόλου αυτό; Για να κρηιομοποιήσουμε όμως και μια φράση από τα θρησκευτικά, τα θρησκευτικά που τόσο απεχθάνεται ο Δήμου κατά τα λοιπά, τα θρησκευτικά που σε τούτο το βιβλίο δέχονται συστηματικά τα φαρμακερά του βέλη, εικάζουμε ότι πλέον ο ίδιος αισθάνεται λιγότερο μια φωνή που ακούγεται μες στην έρημο.

Τα κείμενα που περιλαμβάνει αυτό το βιβλίο είναι στην πλειονότητά τους αδημοσίευτα και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα, από τη φιλοσοφία και την επιστήμη και την ελληνική ταυτότητα μέχρι τον έρωτα και την τέχνη. Όλα μαζί αποτυπώνουν τις διαχρονικές αγωνίες του Δήμου, όσα αγαπά και όσα εκθρεύεται. Εξυπακούεται, επίσης, ότι δεν λείπουν και οι δικές του εξιδανικεύσεις, εις ό,τι αφορά εκφάνσεις της οικονομίας, εξιδανικεύσεις αρκούντως ξεπερασμένες και στην ίδια τη Δύση. Θα περίμενε κανείς, επιπλέον, να έχει απαλυνθεί η *σφοδρότητα* με την οποία αποφαινεται για ορισμένα ζητήματα, σφοδρότητα που δεν επιδεικνύουν ούτε καν όσοι ο ίδιος επικαλείται. Πλην όμως, αυτό είναι το στυλ του. Αξιανάγνωστος ο Νίκος Δήμου, δίχως αμφιβολία.